

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ทางการเมืองชนชั้นกลาง :กรณีศึกษากลุ่มผู้ใช้โทรศัพท์ เคลื่อนที่ในเขตภาคเหนือตอนบน (Political Learning of the Middle Class: A Case Study of the Mobile Telephone Users in the Upper Northern Province) ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ :-

- 3.1 สมมติฐานของการวิจัย
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย
- 3.5 วิธีดำเนินการวิจัย
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในแต่ละส่วนประกอบเหล่านี้ จะกล่าวโดยละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สมมติฐานของการวิจัย

- 1) กลุ่มผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี
- 2) ครอบครัว ,กลุ่มเพื่อน และ สื่อมวลชนเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่สำคัญและมีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
- 3) ชนชั้นกลางในเขตภาคเหนือตอนบนมีพฤติกรรมและมีความศรัทธาในเชิงบวกต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3.2 ตัวแปรในการศึกษา

3.2.1 ตัวแปรอิสระ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง คือ

- อายุ
- รายได้
- ระดับการศึกษา
- อาชีพสายวิชาชีพต่างๆ

3.2.2 ตัวแปรตามศึกษาจากพฤติกรรมที่จะแปรผันไปตามตามตัวแบบการกล่อมเกลாதองการเมือง คือ การเรียนรู้ทางการเมือง

3.3 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 **ชนชั้นกลาง** หมายถึง เป็นบุคคลที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ธุรกิจ รักษาการติดต่อสื่อสาร โดยมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป , เป็นผู้ที่ มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป , เป็นผู้ที่มีความรู้จบการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปริญญาตรี มีการประกอบสัมมาอาชีพทั้งในภาครัฐและเอกชน , ประกอบทางการพาณิชย์ , คนทำงานที่เรียกว่า “คนงานคอปกขาว”, อาชีพอิสระทั้งหลายทั้งปวงโดยมีความเคารพปฏิบัติตามกฎหมายพอสมควร

3.3.2 **การเรียนรู้ทางการเมือง** หมายถึง การที่ชนชั้นกลางที่มีการศึกษาสูง สามารถหารายได้เลี้ยงชีพด้วยตัวของตัวเอง มีเวลาให้กับตัวเองในการทำกิจกรรมต่างๆในสังคม และมีโอกาสรับทราบข่าวสารข้อมูลจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือแม้กระทั่งการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.3.3 **พฤติกรรมทางการเมือง** หมายถึง การแสดงออกกิริยาอาการและความรู้สึกนึกคิดทางการเมือง หรือการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อทางการเมืองของชนชั้นกลางซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะชนชั้นกลางที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการติดต่อสื่อสารเป็นกิจวัตรประจำวันเท่านั้น

3.4 ระเบียบวิธีวิจัย

3.4.1 ในการศึกษาวิจัยจะเน้นเฉพาะผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วย จังหวัด เชียงใหม่ , เชียงราย , ลำปาง , ลำพูน , พะเยา , แพร่ , น่าน และ แม่ฮ่องสอน (คิดตามพื้นที่จดทะเบียนตามท้องที่การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย กำหนด Zone Area ของภาคเหนือตอนบน) จากบริษัทเอกชน 2 รายที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (มหาชน)หรือAIS และบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็สคอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด หรือ TAC ดังรายการกลุ่มเลขหมายจดทะเบียน13 กลุ่มเลขหมายจำแนกประเภท คือ

กลุ่มผู้ใช้บริการจาก AIS

950 - xxxx 10,000 เลขหมาย

951 - xxxx 10,000 เลขหมาย

	952 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	960 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	960 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	961 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	980 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	992 - xxxx	10,000	เลขหมาย
กลุ่มผู้ใช้บริการจาก TAC	470 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	471 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	472 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	473 - xxxx	10,000	เลขหมาย
	602 - xxxx	10,000	เลขหมาย

3.4.2 ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางการเมืองในตัวอย่าง การเรียนรู้ทางการเมือง ในประเด็นต่อไปนี้

1. ชนชั้นกลางมีการเรียนรู้ข่าวสารทางการเมืองจาก สื่อมวลชน , ครอบครัว , เพื่อน อย่างไร

2. ชนชั้นกลางมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเกี่ยวกับการบริหารของรัฐ มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันตัวบุคคลและกระบวนการตัดสินใจ ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนั้นอย่างไร

3.5 วิธีดำเนินการวิจัย

3.5.1. ประชากร

ประชากรที่จะทำการศึกษา คือ กลุ่มประชากรผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนซึ่งมีพื้นที่ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยาและ แม่ฮ่องสอน มีอยู่ทั้งหมด 130,000 เลขหมาย

ก. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนจำนวน 400 คน โดยแยกศึกษาทั้ง 8 จังหวัด ๕๐ คน

ข. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เน้นการวิจัยเชิงปริมาณการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของการวิจัยจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบCluster Sampling คือ จะแบ่งออกเป็นกลุ่มตามจังหวัดต่างๆเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรในเขตภาคเหนือตอนบนคิดเป็น .01% ของจำนวนประชากร มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยกระจายส่งแบบสอบถามดังนี้ :-

1. เชียงใหม่	50	ชุด
2. เชียงราย	50	ชุด
3. ลำปาง	50	ชุด
4. ลำพูน	50	ชุด
5. แพร่	50	ชุด
6. น่าน	50	ชุด
7. พะเยา	50	ชุด
8. แม่ฮ่องสอน	50	ชุด

3.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยมีการดำเนินการดังนี้ คือ

ก. เก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยทำการศึกษาวิจัยจากเอกสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ วารสาร และบทความการเมืองในหนังสือพิมพ์

ข. วิจัยภาคสนาม โดยจัดทำแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางการเมืองโดยใช้วิธีการ 2 วิธี คือ

- เป็นการจัดส่งแบบสอบถามไปยังร้านตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

- บางส่วนใช้วิธีสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Telephone Survey) กับผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบเซลลูลาร์ 900 และ Worldphone 800 ที่จดทะเบียนในเขต 8จังหวัดภาคเหนือตอนบนในขณะที่สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จะเก็บข้อมูลลงใน Sheet ลงคะแนน โดยแยกออกตามตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้

ค. รายละเอียดของแบบสอบถาม

สำหรับส่วนประกอบของแบบสอบถามจะแยกออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ , อายุ, อาชีพ , การศึกษา และรายได้ เปรียบเทียบเป็นร้อยละ โดยกำหนดรายละเอียดดังนี้:-

1.1 เพศ แบ่งออกเป็นเพศหญิง / ชาย

1.2 อายุ กำหนดช่วงอายุของประชากรศึกษาออกเป็น 3 ช่วงๆละ 10 ดังนี้

ช่วงแรก 17 - 29 ปี

ช่วงที่สอง 30 - 37 ปี

ช่วงที่สาม อายุ 38 ปีขึ้นไป

1.3 การศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ปริญญาตรี

ระดับที่ 2 สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพแบ่งเป็น 4 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่1 กลุ่มผู้มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

กลุ่มที่2 กลุ่มผู้มีอาชีพเป็นพนักงาน / ลูกจ้างเอกชน

กลุ่มที่3 กลุ่มผู้มีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ / นายจ้าง

กลุ่มที่4 กลุ่มที่มีอาชีพอิสระ / ค้าขาย / รับจ้างส่วนตัว

1.5 รายได้แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่หนึ่ง ไม่เกิน 12,000 บาท

ระดับที่สอง 12,400 - 19,500 บาท

ระดับที่สาม มากกว่า 20,000 บาท

ตารางที่ 3.5 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปร	ความหมาย
1. เพศ (Gender)	0=ชาย
	1= หญิง
2.อายุ (Age)	
2.1 17 - 29 ปี	=1
2.2 30 - 37 ปี	=2
2.3 อายุ 38 ปีขึ้นไป	=3
3.ระดับการศึกษาสูงสุด (Education)	
3.1 ปริญญาตรี	=1
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	=2
4.อาชีพ (Career)	
4.1 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	=1
4.2 พนักงาน / ลูกจ้างเอกชน	=2
4.3 ผู้ประกอบการ / นายจ้าง	=3
4.4 อาชีพอิสระ/ค้าขาย/รับจ้างส่วนตัว	=4
5.รายได้เฉลี่ย (Income)	
5.1 ไม่เกิน 12,000 บาท	=1
5.2 12,400 - 19,500 บาท	=2
5.3 มากกว่า 20,000 บาท	=3

ส่วนที่ 2 เป็นการสำรวจการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเพื่อทราบถึงพฤติกรรมกับการเรียนรู้ทางการเมืองตามตัวแบบการกล่อมเกลาทางการเมืองเกี่ยวกับการรับสื่อประเภทต่างๆ โดยใช้แบบสอบถามแบบ Summated Rating Scale ด้วยการทำเครื่องหมาย ลงในช่องคำถาม โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียวจาก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดหรือไม่ทราบ และใช้คำถามในการวัดรายละเอียดความสนใจของกลุ่มประชากร โดยการเปรียบเทียบแบบร้อยละ ในข้อ 6

ส่วนที่ 3 เป็นการสำรวจความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของชาติและทัศนคติ รวมถึงความรู้สึกเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และการมีสมรรถนะทางการเมืองของแต่ละบุคคลโดยใช้การเปรียบเทียบแบบร้อยละ ตั้งแต่ข้อ 7 - 22

ส่วนที่ 4 เป็นการสำรวจความคิดเห็นในแนวทางประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามนี้ใช้ Likert Scale 5 ระดับ โดยกลุ่มประชากรจะแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องคำถาม ตั้งแต่ข้อ 26 - 35

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากส่วนที่ 1 - 4 จะนำมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณนา โดยมีแผนภูมิ ตาราง แผนที่ประกอบ โดยเบื้องต้นจะนำผลการรวบรวมข้อมูลจาก Sheet ลงคะแนนมาลงรหัส (Coding) โดยคู่มือลงรหัสสำหรับแปรข้อมูลให้อยู่ในรูปของตัวเลขทั้งหมด (Numeric) เมื่อลงรหัสแล้วจึงนำข้อมูลลงงานแม่เหล็กคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS PC+ วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ,ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ,ค่าความถี่ร้อยละ , Chi-Square และ Anova เพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.6 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

สถานที่ศึกษาวิจัยมีทั้งหมด 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูนแพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน

